

Vergaderjaar 2025–2026

28 741

Jeugdcriminaliteit

Nr. 136

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2026

Jongeren die met het jeugdstrafrecht in aanraking komen, hebben baat bij tijdige en passende interventies gericht op het voorkomen van herhaling van strafbare feiten. Juist op deze cruciale momenten – van aanhouding tot afdoening en tenuitvoerlegging – wordt het verschil gemaakt tussen verder afglijden of terugkeren op het rechte pad: naar school, werk en een veilige omgeving. Ik zet mij ervoor in om te zorgen dat de jeugdstrafrechten snel, zorgvuldig en passend kan reageren.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot de justitiële jeugd, mede ten behoeve van het commissiedebat Justitiële Jeugd van 23 april 2026. Daarbij komende volgende onderwerpen aan de orde:

1. Stand van zaken capaciteit justitiële jeugdinrichtingen
2. Proces herbezinning opgave justitiële jeugdinrichtingen
3. Beleidsreactie op het Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen
4. Beleidsreactie op het RSJ-advies «Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel»
5. Strafmaat van zowel 12- tot 18-jarigen als 18- tot 23-jarigen
6. Opbrengst Verbetertraject adolescentenstrafrecht
7. Beleidsreactie op het RSJ-advies «Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen»
8. Jeugdreclassering in Verbinding

1. Stand van zaken capaciteit justitiële jeugdinrichtingen

In de justitiële jeugdinrichtingen (JJl's) is al langere tijd een capaciteitstekort als gevolg van een gebrek aan plekken en personeel in combinatie met een toenemende instroom.¹ Er zijn al verschillende maatregelen getroffen om dit capaciteitstekort het hoofd te bieden. Mijn ambtsvoorganger heeft uw Kamer toegezegd u periodiek te informeren over de

¹ Kamerstukken II 2024/25, 24 587, nr. 994 en nr. 1047, 2025/26, 28 741, nr. 131.

stand van zaken van deze maatregelen.² In deze brief doe ik deze toezegging gestand.

Hoewel er sinds de vorige Kamerbrief in september 2025³ onverminderd en volop wordt ingezet op de genoemde maatregelen, is de conclusie dat dit vooralsnog niet tot gewenste resultaten heeft geleid. Concreet betreft het de volgende maatregelen:

1. **Uitbreiding van JJI-capaciteit:** Ten opzichte van september 2025 is de bruikbare capaciteit heel licht toegenomen doordat bestaande capaciteit, die eerder buiten gebruik was gesteld door het personeelstekort, opnieuw in gebruik is genomen.⁴ Op termijn volgen uitbreidingen van de operationele capaciteit: enkele afdelingen in bestaande inrichtingen en de gefaseerde heropening van een JJI in Harreveld. De capaciteit die feitelijk bruikbaar is, schommelt als gevolg van het personeelstekort. Als personeel vertrekt, ziek is of met verlof gaat, ontstaat al snel het risico dat groepen onvoldoende bemenst kunnen worden en daardoor moeten worden onttrokken aan de bruikbare capaciteit. Daarmee blijft het personeelstekort het grootste punt van zorg en aandacht. Daarnaast ligt er, net als in gevangeniswezen, ook voor de JJI's een renovatieopgave. Die opgave wordt gefaseerd uitgevoerd op een wijze die zo min mogelijk impact heeft op de bruikbare capaciteit.

Tabel Capaciteitsbehoefte en plekkentekort

	2026	2027	2028	2029	2030
HUIDIGE CAPACITEIT	610				
CAPACITEIT INCL. GEPLANDE					
UITBREIDING	618	638 ¹	674	688	688
CAPACITEITSBEHOEFTE PMJ 2026	692	703	710	714	718
TEKORT NA UITBREIDING	74	65	36	26	30

¹ Start gefaseerde heropening Harreveld

2. **Vermindering van het aantal uren gezamenlijk dagprogramma:** De situatie is onveranderd ten opzichte van de laatste update aan de Kamer. De wettelijke ondergrens van 77 uur gezamenlijk dagprogramma wordt niet gehaald.⁵ De beleidsmatige ondergrens van 62 uur wordt door omstandigheden soms ook niet gehaald.⁶ Als gevolg hiervan verblijven jeugdigen meer uren op een dag op kamer. In de tijd die zij op hun kamer doorbrengen, wordt hen een passend pedagogisch programma aangeboden.
3. **Jongvolwassenen die als gevolg van het capaciteitstekort niet in de JJI's geplaatst kunnen worden,** worden geplaatst op twee speciaal voor deze doelgroep vrijgemaakte Huis van Bewaring-afdelingen in Justitieel Complex Zeist en Penitentiaire Inrichting Almelo, apart van

² Kamerstukken II 2022/23, 24 587, nr. 881.

³ Kamerstukken II 2025/26, 28 741, nr. 131.

⁴ Op dit moment zijn er nog verschillende groepen (nog) niet in gebruik als gevolg van het personeelstekort.

⁵ Artikel 22 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

⁶ Waar het wettelijke dagprogramma bestaat uit 77 uur activiteiten in groepsverband per week, bestaat het alternatieve dagprogramma uit minder groepsactiviteiten, waardoor dit programma met minder medewerkers gedraaid kan worden. Jongeren nemen in het alternatieve dagprogramma wekelijks 77 uur aan activiteiten deel, waarvan ten minste 62 uur in groepsverband. Het overige deel van de activiteiten wordt individueel aangeboden, passend bij het pedagogisch leefklimaat, zoals activiteiten op de kamer met een educatief karakter. Binnen het individuele dagprogramma wordt maatwerk aangeboden aan jongeren. Kamerstukken II 2022/23, 24 587, nr. 914.

volwassen gedetineerden. In 2025 waren gemiddeld 38 van de 48 plekken op deze afdelingen bezet.

2. Proces herbezinning opgave justitiële jeugdinrichtingen

Door de structureel aanhoudende personele en capacitaire tekorten binnen de JJI's staat het pedagogisch uitgangspunt van vrijheidsbeneming al enige jaren onder druk. Het is nodig dat er een nieuwe en realistische balans wordt gevonden tussen de kwaliteit (zorg en veiligheid) en de benodigde randvoorwaarden voor de taakuitoefening van de Dienst Justitiële Inrichtingen DJI). De hierboven geschetste maatregelen hebben tot op heden onvoldoende structurele oplossingen geboden. Mijn ambtsvoorganger heeft uw Kamer laten weten dat een herbezinning van de huidige opgave van de JJI's daarom noodzakelijk is.⁷ Door de tekorten wordt ook het onderwijs geraakt en is het recht op onderwijs op dit moment onvoldoende gewaarborgd in de JJI's.⁸ De visie op de positie van het onderwijs binnen de JJI's wordt daarom meegenomen in de herbezinning.

Deze herbezinning is inmiddels van start gegaan en moet leiden tot een uitvoerbare opdracht voor de JJI's, waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbaarheid van personeel, capaciteit en financiën. De herbezinning wordt vormgegeven aan de hand van het Beleidskompas. Door een projectgroep met leden vanuit mijn ministerie, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de DJI wordt op dit moment gewerkt aan het eerste onderdeel van het Beleidskompas. Het Beleidskompas biedt de projectgroep verschillende middelen om (samen met een brede cirkel van stakeholders, belanghebbenden en wetenschappelijke kennis) tot een set aan uitgewerkte scenario's en aanbevelingen te komen. De verwachting zal zijn dat resultaten en aanbevelingen uit dit proces gereed zijn in het eerste kwartaal van 2027. Dit omdat er tijd genomen moet worden om tot een zorgvuldig onderbouwd en door alle partijen gedragen en toekomstbestendig resultaat te komen. De uitdagingen waar de JJI's zich voor gesteld zien zijn uitdagend en hardnekkig. Quick fixes liggen inmiddels niet meer in handbereik. De zoektocht naar meer structurele oplossingen heeft dan ook tijd nodig.

Ik informeer uw Kamer over de uitkomsten van deze herbezinning wanneer die gereedkomen, naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027.

3. Beleidsreactie op het Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen

Op 25 maart 2026 bood ik uw Kamer het onderzoeksrapport «Doelgroeponderzoek Justitiële Jeugdinrichtingen» aan.⁹ De Academische Werkplaats Risicojeugd bracht, in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), de kenmerken van de populatie jongeren in een JJI in kaart en onderzocht hoe zij kunnen worden gekarakteriseerd en welke subgroepen binnen deze populatie kunnen worden onderscheiden. Ook hebben zij in kaart gebracht hoe het (behandel)aanbod beter op deze jongeren kan worden afgestemd.

⁷ Kamerstukken II 2022/23, 24 587, nr. 881.

⁸ <https://www.onderwijsraad.nl/documenten/2025/02/11/onderwijs-in-justitiële-jeugdinrichtingen>

⁹ Kamerstukken II, 2025/26, 24 587, nr. 1093.

In de aanbiedingsbrief deed ik uw Kamer de toezegging om in het voorjaar te reageren op dit onderzoek. Hierbij doe ik die toezegging gestand en kom ik ook tegemoet aan uw verzoek van 3 april 2026¹⁰. Allereerst zal ik de onderzoekbevindingen uiteenzetten, waarna ik de aanbevelingen weergeef en voorzie van mijn reactie.

Onderzoeksbevindingen

De onderzoekers concluderen dat de groep jongeren in de JJI divers is in leeftijd en ontwikkelingsfase, sociaal-demografische kenmerken, delictkenmerken, psychische problematiek en verblijfsduur. Het aanbod in de JJI's is ook divers en sluit aan bij veel van de kenmerken van de populatie. Tegelijkertijd is voor bepaalde groepen jongeren verbetering in het aanbod mogelijk. De onderzoekers benoemen daarbij in het bijzonder jongeren met een licht verstandelijke beperking, jongeren met een verleden van vluchten en/of oorlog, en jongvolwassenen. Het in theorie beschikbare behandelaanbod is niet in elke JJI (tijdig) beschikbaar als gevolg van wachtlijsten en een tekort aan behandelaren. Ook ontbreekt het veelal aan behandeling voor jongeren die kort in een JJI verblijven. Professionals op de groepen in de JJI's missen expertise om goed om te gaan met gedrag gerelateerd aan veelvoorkomende problematiek zoals middelengebruik en een lichtverstandelijke beperking. Tevens wordt het aantal plaatsen waar intensieve specialistische begeleiding kan worden geboden, het onderwijs en de mogelijkheden voor dagbesteding als te beperkt ervaren. Verder is behoefte aan meer plekken met lagere beveiligingsniveaus om jongeren beter voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving. Voor jongeren met zware forensische problematiek en jongeren met gecombineerde psychische en gedragsproblematiek die uitstromen uit een JJI, wordt een gebrek aan passende vervolgplekken ervaren.

Aanbevelingen

Op basis van deze bevindingen komen de onderzoekers tot de volgende aanbevelingen

1. Zoek voor de jongeren met het laagste risicoprofiel naar de best passende plek.
2. Zorg voor voldoende passend aanbod voor jongeren met een intensieve zorgbehoefte.
3. Zorg dat de diversiteit van het huidige behandelaanbod binnen alle JJI's in voldoende mate en tijdig inzetbaar is en breid het behandel-aanbod voor specifieke doelgroepen uit.
4. Ondersteun medewerkers die dagelijks werken met de jongeren.
5. Verrijk het onderwijsaanbod en de mogelijkheden voor dagbesteding.
6. Realiseer meer passende vervolgplekken voor jongeren met een hoge zorgbehoefte, waar ook voldoende forensische expertise aanwezig is.

Beleidsreactie

Ik ben de onderzoekers zeer erkentelijk voor het inzicht dat zij hebben geboden in de kenmerken van de doelgroep in de JJI's, het aanbod en de verbetermogelijkheden. Ook ik onderschrijf het belang van een passend aanbod, zowel in behandeling, onderwijs en dagbesteding als in beveiligingsniveau.

Tegelijkertijd is iedere differentiatie in aanbod onlosmakelijk verbonden met de inzet van personeel. Als gevolg van het personeelstekort moeten scherpe keuzes worden gemaakt over de plekken waar en de wijze waarop

¹⁰ 24 587, nr. 1093/2026D15891

het personeel het beste kan worden ingezet om de grootst mogelijk impact te maken op het verminderen van recidive en het vergroten van de kans op succesvolle terugkeer van jongeren in de samenleving. Om die keuzes te kunnen maken werkt mijn ministerie, samen met onder meer de DJI en het Ministerie van OCW aan de eerder, in paragraaf 2, genoemde herbezinning op de opgave van de JJI's.¹¹

Aanbevelingen 1, 2, 3 en 5

Ik neem de inzichten en aanbevelingen uit het onderzoek die betrekking hebben op het aanbod binnen de JJI's en de JJI-scholen (aanbevelingen 1, 2, 3 en 5) in de herbezinning mee.

Toelichting bij aanbeveling 3: Effectiviteit van behandelingen

In de toelichting bij aanbeveling 3 geven de onderzoekers aan dat het voor de behandelingen in de JJI die niet erkend zijn, van belang is te werken aan een gedegen theoretische onderbouwing en verdere ontwikkeling door middel van onderzoek naar de effectiviteit. In het jeugdstrafrecht dient de interventie altijd gericht te zijn op gedragsverandering om recidive te voorkomen. Daarom stimuleer en faciliteer ik het werken vanuit het Risk-Need-Responsivity-model: de reactie op het delict sluit aan op het risico op herhaling, op de factoren die gedrag in stand houden, én op wat bij de jongere past om echt te kunnen veranderen. Inzicht in de effectiviteit van behandelingen is daarvoor essentieel. Een klein deel van de interventies die worden benut in de JJI's zijn effectief volgens eerst of goede aanwijzingen, een deel is goed of voldoende onderbouwd en er lopen effectonderzoeken. Voor de overige interventies ga ik in gesprek met de DJI, de ontwikkelaars van behandelingen en de Erkenningscommissie Interventies van het Nederlands jeugdinstituut om te bezien op welke manier uitvoering kan worden gegeven aan de aanbeveling om voor de niet erkende interventies te werken aan een gedegen theoretische onderbouwing, om deze, indien nodig, door te ontwikkelen.

Aanbeveling 4: Ondersteun medewerkers die dagelijks werken met de jongeren.

De DJI doet alles wat binnen haar mogelijkheden ligt om personeel te werven, behouden, ondersteunen en faciliteren. De onderzoekers dragen de suggestie aan om de groepsgrootte te verkleinen van 8 tot 10 jongeren naar 4 tot 6 jongeren en spreken hierbij de verwachting uit dat hiermee personeelsverloop tegengegaan kan worden. Binnen de JJI's bestaat al differentiatie in groepsgrootte. Op landelijke bestemmingen, waar jongeren met een bijzondere zorgbehoefte worden geplaatst, zijn er groepen van 5 of 6 jongeren. De personele bezetting is zodoende al afgestemd op de zorgbehoefte van de jongeren die daar geplaatst worden. Het verder verkleinen van de groepsgrootte zou het capaciteits- en personeelstekort nog verder opdrijven, omdat dit meer personele inzet zou vergen. Dit onderdeel van deze aanbeveling is in de huidige situatie daarom niet op te volgen.

Aanbeveling 6: Realiseer meer passende vervolgplekken voor jongeren met een hoge zorgbehoefte, waar ook voldoende forensische expertise aanwezig is.

Deze aanbeveling is tweeledig. De onderzoekers vragen aandacht voor zowel (1) de interne doorstroom uit landelijk specialistische voorzieningen naar reguliere groepen als (2) de uitstroom uit de JJI naar een passende

¹¹ Kamerstukken II 2025/26, 28 741, nr. 131.

vervolgplek. Ik deel de zorgen van de onderzoekers, in het bijzonder omdat de JJI's de laatste jaren een toename ervaren van jongeren met zeer moeilijk te stabiliseren problematiek. Dit bemoeilijkt de doorstroom binnen de JJI's en maakt het vinden van passende vervolgplekken eveneens een complexe opgave.

Ik neem de inzichten uit dit onderzoek ten aanzien van de interne doorstroom mee in de herbezinning op de opgave van de JJI's. Ten aanzien van de uitstroom uit de JJI's naar een passende vervolgplek neem ik de inzichten uit dit onderzoek mee in de Werkagenda Aansluiting forensische zorg en reguliere zorg. In deze Werkagenda wordt gewerkt aan het verbeteren van de doorstroommogelijkheden na een maatregel-Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen (PIJ-maatregel).¹² Recent heeft ook de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) aandacht gevraagd voor het realiseren van voldoende passend hulpaanbod na uitstroom uit de JJI.¹³ In de volgende paragraaf ga ik hier nader op in.

Onderzoek naar de populatie in de PIJ-maatregel

Een beperking van het doelgroeponderzoek is de relatief kleine groep jongeren met een PIJ-maatregel die in het onderzoek is meegenomen (10,2%). Deze jeugdigen vormen een groot deel (circa 50%) van de populatie in de JJI's en hebben, door het karakter van de PIJ-maatregel, in het bijzonder behandeling nodig. Bovendien verblijft deze doelgroep lang in een JJI (gemiddeld ruim 4 jaar) waardoor ook veel mogelijkheden bestaan om te werken aan een succesvolle terugkeer in de maatschappij. Op dit moment voert de DJI een periodiek onderzoek uit naar de ontwikkeling van de kenmerken en achtergronden van de populatie jongeren met een PIJ-maatregel in de JJI's in de afgelopen 25 jaar. Dit geeft aanvullend inzicht in deze doelgroep. Indien de resultaten van dit onderzoek tijdig beschikbaar komen, worden ook die betrokken bij de herbezinning op de opgave van de JJI's.

4. Beleidsreactie op het RSJ-advies «Problemen in de PIJ: Advies over de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel»

De RSJ heeft op 25 september 2025 een gevraagd advies uitgebracht over mogelijke oplossingen voor de knelpunten die bestaan bij de door- en uitstroom van jeugdigen met een PIJ-maatregel (plaatsing in een inrichting voor jeugdigen). De toenmalige Staatssecretaris heeft toegezegd om in het voorjaar van 2026 te komen met een beleidsreactie. In deze brief doe ik deze toezegging gestand.

De aanbevelingen van de RSJ hebben betrekking op twee doelgroepen, namelijk (a) de jongeren die een PIJ-maatregel opgelegd hebben gekregen en in een JJI verblijven of op een andere plek waar de PIJ-maatregel wordt uitgevoerd, en (b) de jongeren die uitstromen uit de PIJ.

De RSJ doet 13 aanbevelingen, die als volgt kunnen worden samengevat.

1. Landelijke toeleiding naar en financiering van zorg en begeleiding voor jeugdigen na uitstroom van een PIJ-maatregel.
2. Een passend en tijdig hulpaanbod voor zowel jeugdigen met een PIJ-maatregel als de jeugdigen die uitstromen na een PIJ-maatregel.
3. De vergroting van kennis en expertise over deze doelgroep bij alle betrokken partijen.

¹² Kamerstukken II 2025/26, 33 628, nr. 112.

¹³ RSJ, Problemen met de PIJ, 4 september 2025.

De RSJ is kritisch over het huidige stelsel en een aantal aanbevelingen betreft fundamentele wijzigingen in het stelsel. De aanbeveling over landelijke toeleiding en financiering door mijn ministerie naar zorg en begeleiding betekent bijvoorbeeld een breuk met het huidige systeem van bekostiging, maar sluit aan bij de wens vanuit de (jeugd)strafrechtketenpartners.

Gelet op de complexiteit en de aard van de aanbevelingen onder 1 en 2 worden deze integraal meegenomen in de hiervoor in paragraaf 2 benoemde herbezinning op de opgaven van de JJI's. Zoals gezegd is het doel van de herbezinning het vinden van een nieuwe balans tussen de kwaliteit van het verblijf in de JJI en de benodigde randvoorwaarden voor de DJI, inclusief de instroom in, behandeling tijdens en uitstroom uit de PIJ-maatregel.

Wat betreft de aanbevelingen gericht op de uitstromende PIJ-jongeren lopen bovendien twee verdiepingsonderzoeken, om concreet landelijk en per regio in beeld te krijgen welke knelpunten en tekorten spelen en wat de omvang van het probleem is. Van het bredere onderzoek naar het tekort aan jeugdhulp in strafrechtelijke kader wordt voor de zomer van 2026 de eindrapportage verwacht. Het tweede onderzoek is gericht op de behoefte en knelpunten in de jeugdhulp in strafrechtelijk kader voor jongvolwassenen die onder het jeugdstrafrecht vallen¹⁴. Dit rapport zal naar verwachting medio september 2026 gereed zijn. De bevindingen van deze rapporten gaan helpen om het gesprek verder te voeren binnen het nazorgoverleg als onderdeel van de werkagenda¹⁵, met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de ketenpartners om gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Wat betreft de aanbevelingen onder 3 is vergroting van kennis en expertise over de doelgroep een punt van voortdurende aandacht, vooral ook in het nazorgoverleg met de betrokken ketenpartners zoals de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), de gecertificeerde instellingen (GI's), de drie Reclasseringsorganisaties (3RO), de DJI en de VNG. De update van de Handreiking nazorg, die momenteel wordt gemaakt, gaat daar een goede bijdrage aan leveren met relevante informatie, factsheets en stroomschema's. Elke organisatie dient vervolgens zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen voor het borgen en/of vergroten van de eigen kennis en expertise.

5. Strafmaat van zowel 12- tot 18-jarigen als 18- tot 23-jarigen

In het regeerprogramma van het vorige kabinet was de ambitie opgenomen om het jeugdstrafrecht aan te scherpen, onder andere door het verhogen van de maximale straffen voor 14- en 15-jarigen. Hierover heeft voormalig Staatssecretaris Rechtsbescherming Rutte in zijn brief van 16 januari 2026 geconcludeerd dat uitwerking van deze opgave vraagt om een brede bezinning op de maximale straffen in het jeugdstrafrecht in zijn geheel.¹⁶ Daarbij kondigde hij een impactanalyse aan, waarvan de resultaten voor de zomer van 2026 met uw Kamer zouden worden gedeeld. In deze impactanalyse worden diverse scenario's uitgewerkt, waarbij niet alleen aandacht wordt besteed aan de benodigde middelen die met een strafverzwaring gemoeid zijn en de wetgevingstechnische consequenties, maar ook aan de verhouding van een beoogde verhoging

¹⁴ In tegenstelling tot het onderzoek van DJI (pagina 5) richten deze onderzoeken zich o.a. op de jeugdigen met een PIJ-maatregel tijdens de extramurale fase.

¹⁵ Zie een toelichting over de werkagenda in Kamerstukken II, 2024–2025, 28 741, nr. 126.

¹⁶ Kamerstukken II, 2025–2026, 28 741, nr. 133.

in relatie tot (internationale) regelgeving, de kinderrechten en de strafdoelen uit het jeugdstrafrecht, waarin de pedagogische benadering centraal staat. Aan deze impactanalyse wordt momenteel nog gewerkt.

Hiernaast is op 1 juli 2022 het WODC-onderzoek «Strafmaat en strafdoelen in ernstige jeugd- en adolescentenstrafzaken» gepubliceerd, waarop voormalig Minister Weerwind op 27 maart 2023 heeft gereageerd.¹⁷ Ten aanzien van jongvolwassenen die ernstige misdrijven plegen, gaf hij aan onvoldoende zicht te hebben op de uitwerking die toepassing van het adolescentenstrafrecht op deze doelgroep heeft, en dit daarom beter inzichtelijk te willen maken alvorens te besluiten of het ophogen van de strafmaat voor deze doelgroep noodzakelijk is. Hij wilde dit doen aan de hand van de uitkomsten van twee onderzoeken, namelijk een onderzoek naar de toepassing van het adolescentenstrafrecht¹⁸ en een doelgroeponderzoek naar de kenmerken van jongeren en jongvolwassenen die in de JJI's verblijven. Deze onderzoeken zijn inmiddels gereed; zie ook paragraaf 3 van deze brief.¹⁹

Gezien de samenhang tussen de mogelijke aanpassing van de strafmaat voor minderjarigen enerzijds en jongvolwassenen onder het adolescentenstrafrecht anderzijds betrek ik ook deze tweede optie in de bovengenoemde impactanalyse en zal ik u tegelijkertijd berichten over de conclusies die ik hieruit trek over de noodzaak tot het aanpassen van de strafmaat binnen het jeugdstrafrecht. Ik streef ernaar u hierover vóór het zomerreces van 2026 te informeren.

6. Verbetertraject adolescentenstrafrecht

In 2014 is het adolescentenstrafrecht (ASR) ingevoerd, wat flexibele toepassing van het jeugdstrafrecht en het volwassenstrafrecht mogelijk maakt bij adolescenten (16- tot 23-jarigen). Het WODC heeft het ASR geëvalueerd en een aantal knelpunten in de toepassing geconstateerd, uiteenlopend van problemen met de toeleiding naar het ASR en de kennis van professionals daarover tot de beschikbaarheid en financiering van forensische jeugdhulp.²⁰ In reactie op de aanbevelingen uit het onderzoek is in 2022 het Verbetertraject ASR van start gegaan. In dit verbetertraject is door de betrokken ketenpartners onder begeleiding van mijn ministerie de afgelopen jaren gewerkt aan het oplossen van knelpunten in de uitvoeringspraktijk.²¹ Uw Kamer is op de hoogte gehouden van de voortgang hiervan.²²

Een van de meest recente opbrengsten van het Verbetertraject is het gereedkomen van een Herziend Wegingsinstrumentarium ASR.²³ Op dit moment bestaan verschillende instrumenten voor de selectie van de doelgroep voor de toepassing van het ASR. Die instrumenten hanteren op onderdelen verschillende items en definities. Daarnaast bevatten ze verschillende onderdelen die in tegenspraak zijn met (de bedoeling van) het ASR of die niet bijdragen aan de selectie van de doelgroep. Op basis van wetenschappelijke literatuur is een herziend instrument ontwikkeld, dat kan worden gebruikt bij de advisering of besluitvorming over de toepassing van het ASR op jongvolwassenen. Dit moet leiden tot een

¹⁷ Kamerstukken II, 2022–2023, 28 741, nr. 94.

¹⁸ <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3356>

¹⁹ Toepassing van het adolescentenstrafrecht, WODC, 22 april 2024

²⁰ WODC, Evaluatie van het adolescentenstrafrecht – een multicriteria evaluatie, 2021.

²¹ Raad voor de Kinderbescherming, de drie Reclasseringsorganisaties, Jeugdzorg Nederland, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Dienst Justitiële Inrichtingen, Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie, openbaar ministerie, Rechtspraak, advocatuur.

²² Kamerstukken II 201/22, 28 741, nr. 84, 2022/23, 24 587, nr. 914, 2023/24, 28 741, nr. 119.

²³ <https://www.nifp.nl/documenten/2025/12/04/herziend-wegingsinstrumentarium-asr>

meer uniforme selectie van de beoogde doelgroep. Op dit moment wordt onderzocht wat voor de ketenpartners nodig is om het herziene instrument te gaan gebruiken (aan opleiding, ICT-aanpassingen, gegevensdeling en dergelijke).

Daarnaast heeft de volwassenreclassering, samen met de andere ketenpartners, de succesfactoren en uitdagingen van de ASR-teams in kaart gebracht. Deze ASR-teams betreffen een samenwerking van ketenpartners waarin ASR-zaken worden besproken om zo maatwerk te kunnen bieden. Op dit moment wordt gezien of en hoe de geïnventariseerde succesfactoren (meer) kunnen worden benut. Daarnaast is de samenwerking tussen de volwassenreclassering en de RvdK versterkt door het actualiseren van de samenwerkingsafspraken, zodat kennis over het jeugdstrafrecht meer uitgewisseld kan worden.

In het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden daarnaast stappen gezet in het verbinden van de volwassenstrafrechtketen en de jeugdstrafrechtketen. Zo wordt het mogelijk om de Raad voor de Kinderbescherming een adviesrol te laten vervullen voor jongvolwassen verdachten (artikel 6.1.29, tweede lid). Ook wordt het mogelijk voor de rechter om ambtshalve, zonder vordering daartoe van de officier van justitie, te besluiten dat de jongvolwassene in aanmerking moet komen voor een behandeling als jeugdige in de berechtingsfase (artikel 6.1.28).

Met de projectgroep is verkend welke onderdelen van het verbetertraject inmiddels voldoende aandacht krijgen en welke nog verdere aandacht behoeven. Deze laatste onderdelen worden waar mogelijk verder gebracht door de betrokken ketenpartners. De projectstructuur van het verbetertraject onder begeleiding van mijn ministerie houdt op te bestaan. Deze keuze is mede ingegeven door de taakstelling. Daarmee komt een einde aan het verbetertraject. Wel blijft mijn ministerie de kennisuitwisseling en de netwerkfunctie die het verbetertraject had, ondersteunen.

7. Beleidsreactie op het RSJ-advies «Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen»

Op 8 september 2025 is het RSJ-advies «Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen» gepubliceerd. In dit advies zijn door de RSJ aanbevelingen geformuleerd, die zien op optimalisatie van het huidige systeem van buitenstrafrechtelijke afdoeningen, denk hierbij aan een betere informatievoorziening aan slachtoffers en advocaten of een gelijke toegang tot buitenstrafrechtelijke afdoeningen. Daarnaast doet de RSJ ook aanbevelingen die meer fundamenteel van aard zijn, zoals het voorstel om te voorzien in een breder en meer gevarieerd aanbod, ook voor zwaardere strafbare feiten.

Op dit moment wordt met de jeugdstrafrechtketenpartners de noodzaak en de wenselijkheid tot verbetering van het stelsel van buitenstrafrechtelijke afdoeningen verkend, waarbij de individuele aanbevelingen in samenhang worden gezien en besproken. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is het belang van het kind, dat als eerste overweging geldt bij het maken van beleid dat kinderen raakt, conform artikel 3 uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten voor het Kind (IVRK). Overige belangen in het jeugdstrafrecht worden ook meegewogen, zoals maatschappelijke veiligheid, vergelding en genoegdoening voor het slachtoffer. Daarnaast worden ook meer praktische overwegingen, zoals de haalbaarheid en financiering, meegenomen.

Zodra deze verkenning gereed is, zal ik mijn standpunt daarover bepalen en dit met uw Kamer delen. Naar verwachting zal dit in het najaar van 2026 zijn.

8. Jeugdreclassering in Verbinding

In de Verzamelbrief Justitiële Jeugd van 20 mei 2025²⁴ is uw Kamer gemeld dat de gezamenlijke GI's de landelijke uniforme methodiek «Jeugdreclassering in Verbinding» hebben opgeleverd en dat de implementatie daarvan in 2025 zal plaatsvinden. De nieuwe methodiek sluit (vergeleken met de huidige methodiek uit 2006) goed aan bij de huidige doelgroep en het type delicten wat zij plegen. Daarnaast borgt een landelijk uniforme methodiek een eenduidige begeleidingsmethode, wat rechtsgelijkheid voor jongeren in Nederland ten goede komt.

Inmiddels is gebleken (op grond van het opgestelde kwaliteitskader en prestatiebeschrijving en urenrekening jeugdreclassering) dat voor de uitvoering van Jeugdreclassering in Verbinding de huidige urennorm van de jeugdreclassering zou moeten worden verhoogd. Daar is een budget van ongeveer 30 miljoen euro per jaar voor nodig. Binnen het huidige systeem van bekostiging in het decentrale stelsel van de jeugdzorg waar de jeugdreclassering onder valt, zijn hier echter geen middelen voor beschikbaar. Dit betekent dat implementatie van de uniforme methodiek is uitgesteld. Momenteel wordt met alle betrokkenen onderzocht wat er wel mogelijk is.

Ik neem de zorgen die leven rondom de justitiële jeugd uiterst serieus. Met de voorgestelde maatregelen zet ik stappen om samen met alle betrokken partijen knelpunten aan te pakken. Alleen door gezamenlijke inspanning kunnen wij jongeren op het juiste pad krijgen en daarmee de samenleving veiliger maken. Ik reken daarbij op een constructieve samenwerking met uw Kamer.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen

²⁴ Kamerstukken II, 2024–2025, 28 741, nr. 126.